

Ενορία η μεγάλη μας οικογένεια : Η ζωή της Ενορίας

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

[GD_01_1](#) Στην εκκλησιαστική μας πραγματικότητα η μι-κρότερη ενότητα, ο πυρήνας της Εκκλησίας, είναι η Ενορία

*Πρωτοπρεσβυτέρου ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ
Ομοτίμου Καθηγητού Πανεπιστημίου Αθηνών*

Β΄ Η ζωή της Ενορίας

Πώς δομείται όμως, σύμφωνα με την ορθόδοξη παράδοσή μας, η ζωή της ενορίας; Η συγκρότηση της Ενορίας γίνεται, καταρχάς, με ένα και μοναδικό στόχο: την θέωση των μελών της. Αυτός ο στόχος μέ-νει στους αιώνες αμετάθετος και αμετάβλητος. Η με-ταβολή του στόχου σημαίνει αυτόματα αλλοτρίωση της Ενορίας και έκπτωσή της σε μια κοσμική ομοδοποίηση (σύλλογο, σωματείο κ.τ.ό.), που χάνει πια τον χαρακτήρα της Εκκλησίας.

1. Η ζωή της Ενορίας αναπτύσσεται ως εν Χριστώ κοινωνία, όπως αυτή εκφράζεται ακριβώς στις γνωστές περικοπές Πράξ. 2, 42-47 και 4, 32-37. Εις Κύριος, μία πίστις, μία ζωή, μία κοινωνία. Ο Χριστός μας δεν σώζει ατομικά και αυτόνομα τον καθένα, αλλά κοινωνικά - ομαδικά, ως μέλος ενός σώματος, μιας κοινωνίας, της κοινωνίας του σώματός Του. Χω-ρίς πλήρη και οργανική ένταξη στο σώμα δεν υπάρ-χει θέωση - σωτηρία. Γι' αυτό οι πρώτοι χριστιανοί χάραξαν ένα δρόμο, που οφείλουν να ακολουθούν ό-λοι οι πραγματικοί χριστιανοί στους αιώνες: την ολοτελή δηλαδή εγκατάλειψη («απόταξη») του κόσμου και την «σύνταξή» τους με τον Χριστό, όπως ομολο-γούμε στην ακολουθία του Βαπτίσματος. Η Εκκλη-σία υπάρχει στον κόσμο ως « τρίτον γένος», ξένο και προς τον ιουδαϊσμό και τον εθνικό κόσμο, αυθύπαρ-κτο και ανεξάρτητο μέγεθος, με αποκλειστικότητα στη χορήγηση σωτηρίας (θέωσης).

Τούτο όμως σημαίνει προσφορά - παράθεση όλης της ζωής στον Χριστό («... πάσαν την ζωήν ημών Χριστώ τω Θεώ παραθήμεθα»). και της πνευματικής και της σωματικής - υλικής. Όλος ο άνθρωπος γίνε-ται δεκτός από τον Χριστό και όλη η ζωή του. Εντάσ-σεται ο πιστός στην εν Χριστώ κοινωνία με όλα τα προβλήματά του. Η Εκκλησία δεν τεμαχίζει τον άν-θρωπο σε ψυχή και σώμα, ώστε να διακρίνει

και τα πνευματικά από τα υλικά. Κατά τον άγιο Γρηγόριο Παλαμά το «κατ' εικόνα» αναφέρεται σ' όλο τον άν-θρωπο: «Μη αν ψυχήν μόνην, μήτε σώμα μόνον λέγεσθαι άνθρωπον, αλλά το συναμφότερον, ον δη και κατ' εικόνα πεποιηκέναι ο Θεός λέγεται» (Ε.Π. 150, 1361C).

Ο Χριστός προσλαμβάνει και σώζει ολόκληρο τον άνθρωπο, ως ψυχοσωματική ενότητα και ολότητα. Δεν τον ξεσχίζει, δεν τον κομματιάζει. Όπως θα πει ο άγ. Γρηγόριος ο Θεολόγος: «Όλον όλος ανέλαβέ με και όλος όλω ηνώθη, ίνα όλω την σωτηρίαν χαρίσηται». Γι' αυτό και η διακονία μας προσφέρεται σ' ολό-κληρο τον άνθρωπο. Είναι διακονία «πνευματική», αλλά και «σωματική - υλική». Ολόκληρος ο άνθρωπος είναι ανάγκη να σωθεί. Να απαλλαγεί - απελευθε-ρωθεί από την αμαρτία, την φθορά, τον θάνατο και να θεωθεί. Και αυτό γίνεται με την «Χριστοποίηση» ό-λης της ζωής μας, πνευματικής και σωματικής, προ-σωπικής και κοινωνικής. Μια αντίληψη, συνεπώς, ότι είναι δυνατόν πνευματικά (κατά την ψυχή) να τροφο-δοτείται ο άνθρωπος από τον Χριστό, σωματικά δε και κοινωνικά να δηλητηριάζεται από την «αθεία» των πολιτικών και κοινωνικών συστημάτων του κό-σμου, είναι ορθόδοξα παντελώς αδιανόητη. Το δράμα της εκκλησιαστικής μας ζωής από την ίδρυση του Ελληνικού Κράτους (1830) είναι, ότι η διακονία μας στην Ενορία περιορίσθηκε στα «πνευματικά» (λα-τρεία και μυστήρια), το δε ενδιαφέρον μας για τα «κοινωνικά» εντοπίσθηκε στη «φιλανθρωπία», με την τυποποιημένη μορφή της «ελεημοσύνης». Θεωρούν δε εντελώς φυσικό οι (υποτιθέμενοι) πιστοί - μέλη της ε-νορίας μας να αγωνίζονται ή να προσδοκούν να «σώ-σουν» τον κοινωνικό μας χώρο με τους καπιταλι-σμούς και σοσιαλισμούς της Φραγκιάς, σαν να μην ή-ταν η φωνή του Θεού που διακηρύττει, ότι με την σάρκωση του Θεού Λόγου «γέγονε καινά τα πάντα» (Β' Κορ. 5, 17). Βέβαια, το τραγικό μας λάθος θεμε-λιώνεται στην πλάνη, που επικράτησε μετά την Επα-νάσταση του 1821, ότι η πολιτική μας ζωή και τα πρό-σωπα, που ανέλαβαν να την διακονήσουν, συνιστούσαν συνέχεια του Βυζαντίου - Ρωμανίας και της Τουρκοκρατίας, ενώ τώρα μέσω της πολιτικής κυρίως είχε εισβάλει η Φραγκιά στη ζωή μας με όλα τα εξουθενω-τικά επακόλουθα αυτής της εισβολής. (Βλ. γι' αυτά στου Γ.Δ. Μεταλληνού, Ιδεολογικοί προσανατολι-σμοί και δομικές διαφοροποιήσεις στη Νεοελληνική κοινωνία, περιοδ. ΚΟΙΝΩΝΙΑ, έτ. ΚΖ (1984), σ. 205-228).

Πώς νοείται εκκλησιοκεντρικά η ένταξη ΟΛΗΣ της ζωής μας στη ζωή της Εκκλησίας - ενορίας, φαί-νεται στην Κ. Διαθήκη από την διακονία των «Επτά» (διακόνων - Πράξ. κεφ. 6), που ήταν μία μορφή «πο-λιτικής» (δηλαδή Κοινωνικής) διακονίας, και από τον θεσμό της «κοινοκτημοσύνης» (Πράξ. β' και δ') και των «λογιών» (= συλλογή οικονομικής βοήθειας για τις πτωχότερες κοινότητες. Γαλ. 2, 10 - Α' Κορ. 16, 2 ε. κ.λπ.), που όπως επεκτάθηκε στις χριστιανικές κοι-νότητες έδωσε στην Εκκλησία την μορφή μιας εν Χριστώ Κοινοπολιτείας, μιας

οικουμενικής αυτοτε-λούς κοινωνίας της όλης ζωής. (Βλ. περισσότερα στου Γ.Δ. Μεταλληνού, Ορθοδοξία και Κοινωνικοπολιτική διακονία, στον τόμο: «Η Ορθοδοξία ως πο-λιτική διακονία», Λευκωσία 1984, σ. 9-40).

2. Η «ολοτελής» ένταξη όμως του ανθρώπου στο σώμα του Χριστού δεν εξαρτάται από μια απλή από-φαση του ανθρώπου, από μόνη τη θέλησή του. Έχει ορισμένες θεμελιακές και अपαράβατες προϋποθέσεις. Δεν είναι κάτι ανάλογο με την ένταξη σε κάποιο Σύλ-λογο - Σωματείο, όπου αρκούν η συμπλήρωση τυπι-κών διατυπώσεων και η εκπλήρωση - τήρηση ορισμέ-νων συμβατικοτήτων. Δεν στηρίζεται δηλαδή σε εξω-τερικές ενέργειες και πράξεις. Η συμμετοχή στην εν Χριστώ κοινωνία απαιτεί εσωτερικές για τον άνθρωπο διεργασίες, όπως βλέπουμε πάλι στην Κ. Διαθήκη. Χρειάζεται όμως η ορθή (θα έλεγα καλύτερα: αγιο-πνευματική) προσέγγισή της, που εξασφαλίζεται μόνο μέσω των Αγίων Πατέρων. Στο σημείο αυτό θα μου ε-πιτραπεί μια παρέκβαση.

Συχνά διαβάζουμε την Γραφή επίπεδα, χωρίς να μπορούμε να δούμε ανάγλυφες και ζωντανές τις αφη-γήσεις της. Τούτο συμβαίνει, γιατί αγνοούμε την «γλώσσα» της Γραφής, την «σημαντική» της. Και εν-νοώ την θεολογική - εκκλησιαστική γλώσσα. Κάθε λέξη - όρος της Γραφής αναφέρεται σε μια πραγματι-κότητα, εκφράζει μια πραγματικότητα της εκκλησια-στικής ζωής, γνωστή σ' εκείνους που την βιούν, τους θεουμένους. Έξω από τον κύκλο των θεουμένων η Γραφή μένει «βιβλίον εσφραγισμένον σφραγίσιν ε-πτώ» (Αποκ. 5, 1), δηλαδή τελείως ακατάληπτο. Τότε οι γραφικοί όροι μένουν άχρωμοι, ανέκφραστοι, νε-κροί και νοούνται με τη σημασία, που έχουν λάβει στην χρήση του κόσμου. (Αυτή είναι η μη εκκλησια-στική, η αιρετική ερμηνεία τους). Αυτό δυστυχώς συμβαίνει συχνά και σε μας, τους κληρικούς και «θε-ολόγους», όταν δεν έχουμε πατερικές - παραδοσιακές, αλλά κοσμικές (φράγκικες) προϋποθέσεις στην μελέ-τη της Γραφής. Μόνο με την βοήθεια των θεουμένων, των Αγίων μας Πατέρων, μπορούμε να προσεγγίσου-με ορθόδοξα την Γραφή. Γι' αυτό δεν μπορεί να υπάρ-ξει Ορθοδοξία χωρίς θεουμένους - Αγίους (Πατέρες). Η (προτεσταντική) απολυτοποίηση και απομόνωση της Γραφής, που συνοδεύεται με την απόρριψη των Πατέρων, γίνεται συχνά και από «ορθοδόξους» δεκτή, με ευνόητα τα αποτελέσματα. Χωρίς όμως Πατέρες η Γραφή μένει ανερμήνευτη και ακατανόητη, γιατί η Γραφή είναι βιβλίο της Εκκλησίας, μιλεί την γλώσ-σα της Εκκλησίας και μόνο τα γνήσια μέλη της Εκκλησίας, οι θεούμενοι - Άγιοι, γνωρίζουν την γλώσ-σα της Γραφής (βλ. Γεωργίου Φλωρόφσκυ, Αγία Γρα-φή - Εκκλησία - Παράδοσις. Μετάφρ. Δημ. Τσάμη, Θεσσαλονίκη 1976). Δεν είναι άρα περίεργο, ότι πολύ συχνά η ακαδημαϊκή μας θεολογία και ερμηνευτική διαφέρουν από την θεολογία των Πατέρων και της Λατρείας μας, στην οποία ο πατερικός λόγος γίνεται ευχή και ύμνος της Εκκλησίας. Γιατί τα κριτήρια και τα ερμηνευτικά κλειδιά μας δεν είναι πατερικά.

(Για τα πατερικά αυτά κριτήρια βλ. π. Ιωάν. Ρωμανίδου, Ρωμαίοι ή Ρωμηοί Πατέρες της Εκκλησίας, τόμ. Α', Θεσσαλονίκη 1984).

Από την Κ. Διαθήκη, μέσω της πατερικής ερμη-νευτικής, μαθαίνουμε πώς γινόταν στους πρώτους αιώ-νες η «μύηση» -η εισαγωγική κατήχηση- των ερχο-μένων στην Εκκλησία. Την πρώτη μέρα ονομαζόταν κάποιος «χριστιανός», μολονότι ως κατηχούμενος δεν μετείχε στην μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας. Δεν ξέρω πώς θα αντιδράσει ο καθένας μας, πληροφορούμενος, ότι οι γνωστότατοί μας Μ. Βασίλειος και Γρηγόριος ο Θεολόγος στην Αθήνα ονομάζονταν και ζούσαν ως χριστιανοί, αλλά δεν κοινωνούσαν, αφού ακόμη δεν είχαν βαπτισθεί! Σήμερα, που επεκράτησε να βαπτιζόμαστε σε βρεφική ηλικία, θεωρείται αυτο-νόητη η χριστιανική ιδιότητα και το δικαίωμα να με-τέχει κάποιος στη θεία κοινωνία, έστω και αν μετά το βάπτισμα -όπως συμβαίνει σε πολλούς- έχει τελείως απομακρυνθεί από την εν Χριστώ ζωή. Βαπτιζόταν όμως κανείς, αφού εισαγόταν στην πρακτική της καθάρσεως της καρδιάς του από τα πάθη, με τη βοήθεια του Γέροντά του (όπως γίνεται σήμερα στα μοναστή-ρια), για να μπορεί εν συνεχεία να δεχθεί τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος, το «βάπτισμα του Πνεύματος» (Πράξ. 1, 5) μέσα στην καρδιά του. Ο νηπιοβαπτισμός υπήρχε πράγματι, αλλά εφαρμοζόταν μόνο σε ζωντανές χριστιανικές οικογένειες, στις οποίες υπήρ-χαν οι προϋποθέσεις, ώστε τα βαπτιζόμενα νήπια να συνεχίζουν την εν Χριστώ ζωή κοντά στο Γέροντα - Πνευματικό τους και μέσα στην οικογένειά τους.

Εξίσου ακατανόητοι είναι και οι «Εξορκισμοί», που διαβάζονται στην «Κατήχηση», που προηγείται της ακολουθίας του βαπτίσματος. Με την τυποποίηση που έλαβαν, ενώθηκαν, σε μια ακολουθία, «Κατήχη-ση» και «Βάπτισμα», και οι εξορκισμοί ακούονται σαν μαγικά λόγια στους παρισταμένους, κυρίως δε τους γονείς και τον ανάδοχο, που συνήθως είναι «χριστιανοί της ταυτότητας» και μόνο. Δεν καταλα-βαίνει κανείς το πραγματικό τους νόημα και τον λόγο υπάρξεώς τους. Οι «Εξορκισμοί» όμως ήταν το επιστέγασμα του αγώνα του κατηχουμένου να μάθει να αντιστέκεται και να κατανικά τις μεθοδείες του διαβό-λου κοντά στον Πνευματικό - Κατηχητή του, με βάση τα τρία προβαπτισματικά Ευαγγέλια (τα λεγόμενα «συνοπτικά»). Το Κατά Ιωάννην, ως πνευματικό, δι-δασκόταν μετά το βάπτισμα, στους νεοφωτίστους. Γι' αυτό και μέχρι σήμερα στη λειτουργική μας Πράξη α-πό το Πάσχα και μετά αναγινώσκεται το Κατά Ιωάννην (την νύχτα του Πάσχα βαπτίζονταν οι κατηχούμενοι). Όλα αυτά, τυποποιημένα, έγιναν πια αγνώριστα. Και αυτά δεν είναι παρά μερικά παραδείγματα.

Μετά τον επίσκοπο, βασικοί πνευματικοί πατέρες και διδάσκαλοι ήσαν οι πρεσβύτεροι. Αλλά και λαϊ-κοί ακόμη, όπως συμβαίνει σήμερα με (μη χειροτονη-μένους) μοναχούς. Γιατί όσοι περνούσαν το στάδιο της καθάρσεως και

έφθαναν στο στάδιο του φωτισμού του Αγίου Πνεύματος ήσαν «πνευματικοί», δηλαδή «Πνευματοφόροι». Γι' αυτό και το βάπτισμα ονομάζε-ται «φώτισμα» και «φωτισμός». Η κατήχηση δεν ήταν απλή μετάδοση γνώσεων θρησκευτικών, ούτε παράδο-ση κάποιου κώδικος ηθικής, που εκκαλείτο ο κατηχού-μενος να εφαρμόζει. Ήταν εισαγωγή, μύηση και έντα-ξη σε μια ζωή, στην εν Χριστώ ζωή. Σε μια νέα ζωή, ξένη προς την ζωή του κόσμου. Όπως ο ναυτικός μα-θαίνει να ταξιδεύει στη θάλασσα, το ίδιο και ο νέος πιστός μάθαινε, πώς να ταξιδεύει στην «θάλασσαν του βίου». Πώς να αποξενώνεται συνεχώς από τη ζωή της αμαρτίας -του θανάτου και να ζει εν Χριστώ την ζωή του Πνεύματος. Αν θέλαμε σήμερα να βρούμε κάτι ανάλογο, θα μπορούσαμε να παραπέμπουμε τους εαυ-τούς μας σε ένα ορθόδοξο Μοναστήρι και την είσοδο σ' αυτό. Ο δόκιμος μοναχός είναι -τηρουμένων των αναλογιών- ο κατηχούμενος της αρχαίας Εκκλησίας. Από τον αγώνα του να ενταχθεί στη μοναστική ζωή, μπορούμε αναλογικά να καταλάβουμε τί εσήμαινε στους πρώτους αιώνες είσοδος στην Εκκλησία. Το μοναστήρι έμεινε, από τον δ' αιώνα, η συνέχεια της ζωής της Εκκλησίας των πρώτων αιώνων και το αυ-θεντικό υπόδειγμα χριστιανικότητας.

3. Στη ζωή της τοπικής εκκλησίας - ενορίας έχει πρωταρχική σημασία ο Πνευματικός Πατέρας, ο Γέ-ροντας, όπως θα ονομασθεί αργότερα, που συνήθως συμπίπτει με τον Κληρικό - Εφημέριο. Γύρω από τον Πνευματικό Πατέρα μαζεύονται τα πνευματικά του τέκνα. Βέβαια στην Εκκλησία υπάρχουν και Πνευματι-κές Μητέρες, που αναλαμβάνουν και αυτές την ίδια υ-ψηλή αποστολή. Οι Πνευματικοί Πατέρες (Μητέρες) πραγματοποιούν εν Χριστώ την αναγέννηση, για την οποία μίλησε ο Κύριος στον νυκτερινό μαθητή του Νικόδημο (Ιωάν. κεφ. 3), την πνευματική αναγέννη-ση του πιστού. Δεν είναι απλώς διδάσκαλος, παιδαγω-γός, αλλά αυτός (αυτή) που αναγεννά τον άνθρωπο. Αυτό υπογραμμίζει ο Απ. Παύλος, πνευματικός Πατέ-ρας πολλών στην εποχή του: «Εάν γαρ μυρίους παι-δαγωγούς έχητε εν Χριστώ, αλλ' ου πολλούς πατέρας. εν γαρ Χριστώ Ιησού δια του ευαγγελίου εγώ υμάς ε-γέννησα» (Α' Κορ. 4, 15). Ο Παύλος μας δίνει και τις συντεταγμένες της πνευματικής πατρότητας: «Εν Χρι-στώ»: αναγεννούν όχι δικά τους αλλά του Χριστού τέκνα, αναγεννημένοι πρώτα όντες οι ίδιοι. και «δια του ευαγγελίου»: με την μέθοδο σωτηρίας, που ο Χρι-στός προσφέρει στο κήρυγμα - ευαγγέλιό του. Ο Πνευματικός εν Χριστώ δημιουργεί Πνευματικούς. Ε-δώ όμως αναφύεται η ανάγκη να διευκρινισθεί κάπως πλατύτερα η έννοια του «Πνευματικού».

Πνευματικός στην εκκλησιαστική γλώσσα δεν εί-ναι ο διανοητικά καλλιεργημένος, ο διανοούμενος, αλλ' αυτός που έχει Άγιο Πνεύμα μέσα του, που έχει καταστεί «ναός του Αγίου Πνεύματος», ο Πνευματοφόρος. Πνευματικοί είναι οι θεούμενοι. Οι Άγιοι. Γι' αυ-τό στην Ορθοδοξία δεν αναγνωρίζονται ως Άγιοι α-πλώς οι μεγάλοι

διδάσκαλοι του Γένους, έστω και αν είναι γνωστοί ως ευσεβείς χριστιανοί, αλλ' όσοι έφθα-σαν στον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος και έδωσαν α-πτά σημεία γι' αυτό (χαρίσματα, θαύματα, άφθαρτα λείψανα κ.λπ.). Αυτή όμως η πορεία (των Πνευματικών) προς την θέωση δεν είναι προορισμός των ολίγων, μιας «ελίτ» στην Εκκλησία, αλλ' ΟΛΩΝ των πιστών. Προορισμός κάθε πιστού στην Ορθοδοξία είναι να φθάσει στη θέωση, να γίνει «θεός κατά χάριν». Αυτό είναι και το έργο της ενορίας. Να γίνει «εργαστήριο αγιότητας και «ιατρείον πνευματικών»» για κάθε πιστό.

Στο σώμα του Χριστού (και συνεπώς και στη ζωή της Ενορίας) εισέρχεται ο άνθρωπος, για να θεραπευθεί. Να θεραπεύσει την αρρώστια της πτώσεως, που είναι η αδρανοποίηση της προσευχητικής λειτουργ-γίας του «νου» (δυνάμεως της ψυχής) και η απώλεια της «μνήμης του Θεού» (της νοεράς ευχής) μέσα στην καρδιά. Ο «εσκοτισμένος» από τους λογισμούς και τα πάθη «νους» πρέπει να χωρισθεί από την «λογική» (τον λόγο, την διάνοια) και να επιστρέψει στην καρδιά, όπου είναι η οικεία του θέση. Η κάθαρση του «νου» - καρδιάς από λογισμούς και πάθη είναι η θερα-πεία του ανθρώπου, που (πρέπει να) συντελείται μέσα στο Πνευματικό Νοσοκομείο της Ενορίας. Χωρίς την θεραπεία αυτή, που ισοδυναμεί με την επιστροφή - ε-πάνοδο στην προπρωτική κατάσταση της καθαρότη-τας του «κατ' εικόνα», δεν μπορεί να προχωρήσει ο άνθρωπος στον φωτισμό του αγίου Πνεύματος και να δεχθεί ως θεϊκό δώρο -και στον κόσμο αυτό- την θέ-ωση, την τελείωση της ανθρωπίνης υπάρξεως μέσα στην άκτιστη χάρη και βασιλεία του Τριαδικού Θεού. (Για το θέμα βλ. την εκτενή Εισαγωγή του π. Ι. Ρωμανίδη στο παραπάνω βιβλίο του).

Όποιος φθάσει στον αγιοπνευματικό φωτισμό απο-κτά αληθινή -ανιδιοτελή- αγάπη και μπορεί να εντα-χθεί σωστά στην κοινωνία των αδελφών του. Ο έχων -συνεπώς- στην καρδιά του ένοικο το Άγιο Πνεύμα είναι πραγματικό μέλος του σώματος του Χριστού, διαφορετικά μένει συνεχώς κατηχούμενος («ιδιώτης» της Α' προς Κορινθίους), έστω και αν δέχεται, μηχανικά και τυπικά, όλα τα μυστήρια της Εκκλησίας.... Είναι κατηγορηματικός ο λόγος του Αποστόλου: «Ει δε τις Πνεύμα Χριστού ουκ έχει, ούτος ουκ έστιν αυτού» (Ρωμ. 8, 9). Αντίθετα, ο καθαρμένος, που έχει δεχθεί την «επίσκεψη» του Πνεύματος, έχει κατά τον ίδιο Α-πόστολο απτά δείγματα της παρουσίας του Αγίου Πνεύματος στην καρδιά του, την «νοερά ευχή», την προσευχή του Πνεύματος «αδιάλειπτη» (Α' Θεσσ. 5, 17) στην καρδιά: «Ότι δε εστέ υιοί (επειδή φθάσατε στην κατάσταση της υιοθεσίας), εξαπέστειλεν ο Θεός το πνεύμα του υιού αυτού εις τας καρδιάς υμών κρά-ζον αββά ο Πατήρ» (Γαλ. 4, 6). Το Πνεύμα το Άγιον τότε «εντυγχάνει» (προσεύχεται) «στεναγμούς αλαλήτοις» (Ρωμ. 8, 26) μέσα στην καρδιά.

Η ένταξη στην πνευματική ζωή (η πορεία: κάθαρση - φωτισμός - θέωση) είναι βασική και αμετακίνητη προϋπόθεση για την ορθή ενσωμάτωση στη ζωή της εκκλησίας - ενορίας. Διότι η πνευματική ζωή, με την παραπάνω κυριολεκτική σημασία, είναι προϋπόθεση και της ορθής κοινωνικότητας. Οι κοινωνικές αρετές δεν μπορούν ποτέ να είναι ατομικά επιτεύγματα της θελήσεως του ανθρώπου, αλλά «καρποί» του Αγίου Πνεύματος (βλ. Γαλ. 5, 22: «Ο δε καρπός του Πνεύματος εστιν αγάπη, χαρά, ειρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, αγαθωσύνη, πίστις, πραότης, εγκράτεια»). Όπου δεν υπάρχει «Άγιον Πνεύμα», δεν υπάρχει ούτε και ο καρπός Του. Ο εθνικός και κληρονομικός χριστιανισμός, που επιβλήθηκε με την πάροδο των αιώνων στη ζωή μας, είναι η αιτία της σημερινής ανωμάλου καταστάσεως, όπου ο λόγος του Χριστού μας «γινώσκω τα εμά και γινώσκομαι υπό των εμών» (Ιω-άν. 10, 14) έχασε στην ενοριακή μας ζωή την σημασία του. Γι' αυτό έμεινε το Μοναστήρι -θα πω και πάλι- εις τύπον της εκκλησίας - ενορίας, γιατί εκεί (όταν λειτουργεί μέσα στην παράδοση), σώζεται ο α-γώνας για κάθαρση και φωτισμό της καρδιάς. Στο σημείο δε αυτό θα τολμήσω να προσθέσω, ότι ίσως μια μελλοντική πολιτειακή κατοχύρωση και του «ελευθέρου βαπτίσματος» (κατά το θέσπισμα του ελευθέρου «πολιτικού γάμου»), παρά τις ευνόητες συνέπειες, θα βοηθήσει στην επιστροφή στα αυθεντικά πλαίσια της παραδόσεώς μας....

4. Με βάση την παραπάνω αναφορά στην ορθόδοξη πνευματικότητα κατανοούμε καλύτερα τη θέση των Κληρικών στην ζωή των ενοριών μας. Θα υπο-γραμμίσω μερικές όψεις του θέματος.

Κληρικοί γίνονταν στους πρώτους αιώνες οι πνευματικοί - οι φωτισμένοι από το Άγιο Πνεύμα και όχι απλώς οι «ηθικοί» και «πεπαιδευμένοι». Μη λησμονούμε ότι και οι μεγάλοι αιρετικοί (π.χ. Άρειος) ήσαν -εξωτερικά- ηθικοί και «ανεπίληπτοι». Πνευματοφόροι όμως δεν ήσαν. Ορθόδοξος δεν είναι ο «ηθικός» και θεωρητικά μη αιρετικός, αλλ' αυτός που έχει ενοίκηση του Αγ. Πνεύματος στην καρδιά του, ο θεούμενος. Αυτός πορεύεται «εν τη αληθεία» του θείου φωτισμού. Γι' αυτό θα εισηγηθώ ταπεινά, ό-τι είναι καλύτερο να μην καλύπτονται τα «εφημεριακά κενά» (υπαλληλική συνείδηση), αν δεν βρίσκον-ται, αν όχι «πνευματικοί» με την αρχαιοεκκλησιαστική σημασία (πράγμα σπανιώτατο σήμερα), τουλάχιστον άνθρωποι μετανοίας, ταπεινώσεως, προσευχής και πλούσιοι σε μοναστηριακές εμπειρίες. Η χειροτο-νία δεν φωτίζει μαγικά. προϋποθέτει τον αγιοπνευματικό φωτισμό. Ο μη κεκαθαρμένος και αγιοπνευματικά φωτισμένος γίνεται αχθοφόρος και όχι φορέας της χάριτος. Και ο μεν Θεός «δρα και δια των αναξίων», όπως μας καθησυχάζει ο ι. Χρυσόστομος, αλλά οι μη κεκαθαρμένοι αδυνατούν να γίνουν θεραπευτές και γιατροί των άλλων ακαθάρτων (πρβλ. «ιατρέ θεράπευσον σεαυτόν πρώτον» Λουκ. 4, 23), αφού αγνοούν την μέθοδο της καθάρσεως - θεραπείας και

είναι άγευστοι της αγιοπνευματικής εμπειρίας.

Εκείνοι που κρατούν την Ορθοδοξία στον κόσμο σήμερα, είναι οι Άγιοι. Αυτοί μένουν οι γιατροί μας, με τα λόγια τους (πατερικά και λειτουργικά κείμενα), τα λείψανά τους, τα θαύματά τους. Εμείς κρατήσαμε τα κείμενα των Πατέρων, αλλ' αγνοούμε την θεραπευτική μέθοδο, που δημιουργεί αγίους και πατέρες. «Θεραπεύουμε» μόνο με τα λόγια (ευχές), αλλά χωρίς εγχείρηση, αφού ασχολούμεθα με «τελετές» και όχι με την κάθαρση των μελών της ενορίας μας. Αντί να αγωνισθούμε να θεραπεύσουμε με την χάρη του Θεού τους ανθρώπους, επιδιώκουμε να τους «εξασφαλίσου-με» θέση στον παράδεισο, αφήνοντάς τους όμως αθε-ραπεύτους εσωτερικά και καθιστώντας βασική επιδίω-ξή μας να δημιουργήσουμε «ηθικούς» και «χρηστούς» πολίτες του παρόντος κόσμου, ευπειθείς και νομοτα-γείς και τελικά «ευχρήστους» και όχι πολίτες της ου-ράνιας (άκτιστης και θείας) βασιλείας.

ΠΗΓΗ: «ΕΝΟΡΙΑ – Η μεγάλη μας οικογένεια»

Πρωτ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΥΨΕΛΗ»

Πηγή: impantokratoros.gr